

VÉGEI DÁNIEL

LEHMAN-BEFEKTETŐ PERLI A CITIBANKOT

Az írás elszáll?

Egy hazai Lehman-kötvény-tulajdonos beperelte a papírokat neki eladó Citibankot, mondván: megtévesztették, amikor azt állították, hogy befektetett pénzét mindenképpen visszakapja.

Csaknem 11 millió dollár – ennyit kapott 2008 elején Vikram Pandit, az amerikai Citigroup vezérigazgatója azért, mert 2007 decemberében elvállalta az az év augusztusában kipattant pénzügyi válságban megroggyant bankcsoport irányítását. A kifizetés alig néhány hónappal az előtt történt, hogy a Bush-kormány 45 milliárd dollárt pumpált a Citigroupba. Pandit juttatásából közel 40 százalékát lehetne törleszteni annak a 6,2 milliárd forintnak, amekkora értékben a bankcsoport magyarországi érdekeltségénél, a Citibanknál hazai magánszemélyek 2004 júniusa és 2008 májusa között Lehman Brothers-kötvényeket vásároltak. A visszafizetésre azért lehetne szükség, mert a Lehman tavaly szeptember 15-én csődöt jelentett, s a hazai befektetők attól félnek, egyetlen fillért sem látnak viszont befektetési papírokból.

Csak hogy az értékpapírokat a kibocsátó megbízásából forgalmazót, ebben az esetben a Citibankot egyetlen hazai, illetve külföldi jogszabály sem kötelezi arra, hogy a ki-

bocsátó helyett állja a cechet, ő csak közvetítőként jár el. Más kérdés, hogy presztízse, a vele szembeni befektetői bizalom megőrzése érdekében magára vállalhatná a terhek egy részét. Spanyolország vezető bankja, a Banco Santander például tavaly októberben összesen mintegy félmilliárd dollár értékű Lehman-kötvényt cserélt be a sajátjaira, ezzel teljes egészében magára vállalva annak kockázatát, hogy a futamidő végén egy vasat sem kap az amerikaiaktól. Hongkongban, Szingapúrban és Olaszországban az utcai tiltakozások miatt vásároltak vissza a forgalmazó bankok összesen 3 milliárd dollár értékű Lehman-kötvényt. A svájci Credit Suisse pedig január végén helyezte kilátásba, hogy a Lehman-kötvények névértékének 60-65 százalékát megtéríti, összesen 87 millió dollár értékben.

„A Lehman-csőd eljárási kimenetele egyelőre bizonytalan, 2009 decemberéig egyetlen, Magyarországon eladott kötvény sem fog lejárni, és a jogszabályok egyébként sem teszik lehetővé a kifizetéseket a csödel-

járás lezárultáig” – közölte a HVG-vel Devics Éva, a Citibank ügyvezető igazgatója. A kifizetési moratóriumra hivatkozva nem kaptak egy centet sem a belgiumi Lehman-befektetők, a március elején részlegesen lejárt kötvényeik után. Eladni pedig a kötvényeket lejárat előtt a piacon – akár árfolyamvesztéssel – lehetetlen.

„Mégis lett volna esély valamit tenni, hiszen a kötvényeket kibocsátó hollandiai Lehman-leánycég már tavaly szeptember 15-én csődöt jelentett, a kötvények visszafizetésére garanciát vállaló amerikai anyacég viszont csak négy nappal később húzta le a rolót. Csakhogy e lehetőségről a Citibank nem értesítette ügyfeleit” – zsörtölődött a HVG-nek Pregh Balázs független banki szakértő. E mulasztást szerinte még az sem menti, hogy – mint arról Devics tájékoztatót – a Lehman-kötvényekkel a két cég csödbemenetele közötti négy napban már nem volt forgalom, a Citibank tájékoztatása szerint az utolsó üzlet 2008. szeptember 9-én kötött Londonban. A Citibank azt állítja, minden Lehman-kötvény-tulajdonost haladéktalanul telefonon értesített a csödbejelentést követően – már akit el tudott érni. Nem érthető, miért nem küldött e-mailt, s miért csak október 6-án írt levelet, amelyben tájékoztatta a kötvénygazdákat a számukra fájdalmas tényről, hogy aztán január végéig további három levélben vázolja ügyfelei teendőit, lehetőségeit, kinyilatkoztatva, hogy a nevükben majd ő jelenti be a hitelezői igényeket a Lehman csödeljárása során. Devics szerint egyébként még nem határozták meg, meddig kell a kötvénytulajdonosoknak bejelenteniük igényeiket a hollandiai kibocsátónál, illetve az amerikai garanciavállalónál. Fedezetlen kötvények tulajdonosaiként egyébként csak a fedezett kötelezettségekkel rendelkezők után következhetnek a Lehman-hitelezők kielégítése során.

Több hazai kötvénytulajdonos sem fogadja el azonban a Citibank érvelését. Közülik Bálint György banki informatikus tavaly decemberben megtévesztés címmel indított a pénzintézet ellen a Fővárosi Bíróságon, és az eljáráshoz való csatlakozást több sorstársa is fontolgatja. Bálint arra

Utcabesszel

Hazai magánszemélyek közel 30 milliárd forintot bukhathatnak a válságot előidéző, másodrendű külföldi vállalati adósok által felvett jelzáloghitelek fedezetével kibocsátott kötvényeken. Ezek zömét a K&H értékesítette Magyarországon 2005–2007 között, anyabankja, a belga KBC – mint kibocsátó – utasítására. A londoni utcanevekre – Baker Street, Dorset Street, Hanover Street, Oxford Street – keresztelt kötvényeket a K&H azzal az ígérettel árulta, hogy azok az állampapírokkal azonos biztonságúak, s mivel nem egy, hanem több száz vállalat hitelkockázatát viselik, az állampapírokénál magasabb lehet a hozamuk. Elhallgatva, hogy a vállalati hitelek mögött rossz minőségű jelzálogfedezetek állnak.

Amikor a válság 2007. augusztusi kitörését követően a KBC kötvényeinek értéke néhány hét alatt 60-70 százalékkal esett, a befektetők sikertelenül próbálták visszaadni papírjaikat – akár jelentős árfolyamvesztés árán – az eladónak, dacára annak, hogy a KBC a kibocsátáskor garantálta a visszavásárlást. Igaz, a kötvényeket a legjobb minősítéssel ellátó brit Fitch és az amerikai Moody's csak tavaly júniusban rontottak besorolásukon. A K&H pedig csupán ez év február elején tudatta a Hanover Street-kötvények tulajdonosaival, hogy befektetésük értéke csökkenhet, mert a Lehman Brothers és a Washington Mutual, valamint három izlandi bank – a Glitnir, a Kaupthing és a Landsbanki – ellen csődeljárás folyik. Ráadásul a magyar bank még ekkor is azt állította, e csődöknek nincs hatása a befektetett tőkére és a kamatokra. Pedig a K&H közleménye után alig egy héttel a KBC 1,7 milliárd euróval leértékelte a kötvényeket. Bár a KBC-kötvények kockázatosságára a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete nem hívta fel a figyelmet, most vizsgálja, vajon a K&H megfelelően tájékoztatott-e a KBC Baker Street-kötvényeinek kockázatairól – közölte a HVG-val Binder István, a felügyelet szóvivője.

hivatkozik, a Citibank azzal adta el neki a Lehman-kötvényeket, hogy azok tőkegarantáltak, mindenképpen megőrzik értéküket, bármi történjék is a világban, a legrosszabb esetben nem fizetnek kamatot.

A per során ki kellene derülnie, elég-e, ha a befektető csak a pénzügyi tanácsadó vagy az értékpapírt, jól felfogott üzleti érdekből, neki eladni szándékozó bróker véleményére hagyatkozik. „A felelősség elsősorban a könyvvizsgálóké, kisebb részben viszont a Citibanké” – véli Karagich István, a Blochamps Capital Pénzügyi Tanácsadó Zrt. pénzügyi igazgatója. Szerinte az ügyfelek joggal várhatták, hogy a náluk több információval rendelkező és őket folyamatosan a kötvények kockázatmentességének hitében tartó banktól azonnali tájékoztatást kapnak, valamint segítséget a lehetséges kár minimalizálásában. „Ugyanakkor arra is választ kell kapni, lehet-e a kötvényszármazó egyidejűleg a kibocsátó és a vásárló ügynöke is úgy, hogy ennek fejében mindkettőtől jutalékot kap” – vetette fel Bálint ügyvédje, Zatik Zsuzsanna. Szerinte ez összeférhetetlenség, amit a Citibank nem szüntetett meg azzal, hogy közölte a köt-

vénnytulajdonosokkal: a kibocsátótól is kap ügynöki díjat.

Mindenesetre ahhoz talán nem kellett volna megvárni a Lehman csődjét, hogy a Citibank értesítse ügyfeleit: valami nincs rendjén a kötvényekkel. Hiszen a Magyar Nemzeti Bank és egy sor hazai közigazdász már 2007 őszétől folyamatosan figyelmeztetett a befektetések veszélyeire, tavaly pedig egymás után jelentek meg a Lehman kedvezőtlen adatait tartalmazó gyorsjelentések. Ennek ellenére a Citibank még májusban is adott el a cég kötvényeiből, anélkül, hogy a magát a befektetői érdekek védelmében eljáróként feltüntetett Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete figyelmeztette volna a bankot vagy a kötvénnytulajdonosokat. „A kötvények kibocsátási tájékoztatói tartalmazzák azokat a befektetési, illetve kibocsátói kockázatokat, amelyeket a befektetőknek mérlegelniük kellett döntésük meghozatalakor” – hárította el a felügyelet felelősségét Binder István szóvivő. A Citibank pedig arra hivatkozik, hogy a Lehman bukása példátlan a történelemben, bekövetkeztét senki nem tudta megjósolni.

CSABAI KÁROLY

SZABÁLYOZOTT BANKI SZERZŐDÉSMÓDOSÍTÁSOK

Kordában

Korlátozza a bankok egyoldalú szerződésmódosítását a hétfőn elfogadott új törvény. Az utolsó pillanatban is farigcsált jogszabály nem vonatkozik a jelzáloglevéllel finanszírozott hitelekre.

Látványosan egymásnak feszült a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) és a Magyar Bankszövetség az egyoldalú banki szerződésmódosításokat szabályozó törvény hétfői elfogadása előtti napokban. A bankok azon akadtak ki, hogy a velük való egyeztetés nélkül tavaly karácsony előtt benyújtott javaslatot a GVH kezdeményezésére az utóbbi hetekben tovább szigorították, így a korlátok nemcsak az új, hanem az összes eddig folyósított hitelek, a pénzügyilízing-szerződések, sőt a lakosságiakon kívül a mikrovállalkozói szerződések módosítására is érvényesek lesznek. Emiatt a szövetség képviselője azt jósolta, hogy a törvény elfogadása után még nehezebben lehet majd hitelhez jutni, ráadásul a kölcsönök még drágulnak is, mert – felkészülve a

Banki reklám. Vége az akcióknak